

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
 VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ NEDEĽU NA 16 STRANÁCH.

Predplatná cena:

Na celý rok — — — — 2 zl. — kr.
 Na pol roka — — — — 1 " — "
 Na štvrt roka — — — — " 60 "

Jednotlivé číslo 4 kr.

Majitelia a vydavatelia:

MIKULÁŠ LEPSÉNYI

a

GERHARD NÉMETH.

Redakcia a vydavateľstvo: V Budapešti
 VIII. ker., Práter-ulica 44.

sem sa majú posilať predplatky, jako i do-
 pisy do novin, ohlášky a náhodné reklamácie.
 Cena jedneho 5 stĺpcového malého riadku je
 10 kr. Rukopisy sa naspák nedávajú.

Večera v ceste.

Krešťania! kupujte len u krešťanov!

Katolícka samospráva.

Už viac článkov bolo uverejnené o tomto predmete. Je on ale taký vážny, že každé múdro o ňom prehovorené slovo má svoje miesto, nenie zbytočné.

Doista čtení čitateľa Kresťana nezabúli ešte, čo sa rozumie pod katolíckou autonomiou, či samosprávou. Totižto to, aby katolíci sami a neodvisle mohli manipulovať s katolíckymi základinami, s katolíckymi školami, a aby cirkevná vrchnosť od veriach aspeň z istého ohľadu bola volená.

Tak to nemôže ďalej ísť, ako doposiaľ.

Nedávno stálo v novinách, že minister náboženstva, Julo Wlassič je zednár. A tento panák neprotestoval proti tomu.

Či ale môže byť cirkevná záležitosť sverená na zednára. Nejednen článok týchto noviniek pojednával to, čo rozumieme pod zednárstvom. Zednár nenie priateľom cirkvi, môže on i stokrát zapísaný byť do matriky katolíckej. Zednári svoj rozum považujú za Boha.

Už je veru svrchovaný čas, aby cirkevné záležitosti na spoľahlivých, o sviatosti a o nábožný život stojacich katolíkov byly sverené.

Hej ináč by to vyzeralo s nami!

Nehnuteľné a hnutelne základiny katolíckej obnášajú asi 48 millionov zl. — Čo všeličo by sa dalo previesť, keby sme mohli úroky tejto ohromnej summy na čisto katolíckej ciele obrátiť tak, ako to obecné blaho a položenie katolíckej cirkve v Maďarorságu žiada?!?

Biskupov vraj veličenstvo vymenúva. Ale jako? Veď minister predostiera, a veličenstvo len zpomedzi týchto predostrených vymenuje dakoho za biskupa.

Oh keby vymenovanie biskupa len od veličenstva záviselo, ktorého katolíckej smýšľanie je nám všetkým známe, vtedy by dobre bolo s nami. Lenže liberálny minister pripravuje pôdu ku kráľovskému vymenovaniu.

A kedy-že sme mali takého ministra náboženstva v Uhrách, ktorý by bol do kostola chodil, a sviatosti užíval? Nech sa ohlási ten pán!

A jestli povie, že on to nezavesí nikomu na nos, kedy sa spovedá, kedy sa modlí, vtedy sa opýtajme tohoto pána, či sa to srovnáva s jeho svedomím citlivým takých predostierat za biskupov, ktorých svätý Otec potvrdiť nechce?

Keď ale samosprávu budeme mať, vyvolíme si spoľahlivých a svedomitých výborníkov a zástupcov do správy, ktorí za biskupov, za

kanoníkov len takých budú kandidovať, ktorí vynikajú kňazskými čnosťami, svätým životom. Politické smýšľanie nebude v tomto ohľade smerodajné.

Sjazd autonomický je už zvolený, výbor tohoto sjazdu, zo 27 členov pozostávajúci, už začal účinkovať. V oboch týchto zboroch je veľa spoľahlivých katolíkov, ktorí na tom istom stanovisku nachádzajú sa, na ktorom gr. dr. Ferdinand Zichy. Dal by Boh, aby väčšina za týmto apoštolským vodcom išla, ktorý v boji za vlasť a za vieru ošedivel.

My ale, ktorí nemáme vplyvu na pojednávanie týchto sborov, trpezlivo čakajme, čo a jaký plán vpracuje a prijme sa.

Kresťan s času na čas podávať bude zprávy o týchto zasadnutiach, aby veriaci, ktorým záleží na položení cirkve v Maďarorságu, vedeli, čo sa robí a deje v tomto ohľade.

Lenže preto i od nás veľa závisí. Bez požchnania Boha, nič nestojí snaha. Modlime sa, vrele sa modlime a vytrvanlive za dar Duchu svätého, aby vašou dôverou obdarení a vyznačení páni vyslanci autonomickí tak sa zadržali, jako im to svedomie nakladá, záujmy cirkve proti nátlaku zednárskemu aby zastali.

Vrúcna modlitba i oblaky preráža. Modlime sa tedy vrúcne, aby sme prerazili chmáry liberálnych prekažíek. Modlime sa za trpezlivosť, ale i za vernosť autonomických vyslancov k viere.

Dr. Čachtičan.

Varínsky škandál.

Nie volba vyslanca, lež obecný škandál to bol, čo páchalo sa r. 1896-ho vo Varíne, v trenč. stolici. Dvakrát bola vtedy volba vyslanca vo Varíne. Prvý raz, 28-ho oktobra, keď predseda volby náhle onezdravel. Vieme, prečo. Druhý raz 12-ho novembra už mocnejšieho predsedu lapili. Bol to železničiar Kloch, chýrny rytier slávnych millennárnych volieb. Tento pánko tak previedol druhú varínsku volbu, že ešte i žid novinkár v „Bud. Hirlape“ pomenoval ju „ohyzdnou“. Zpomedzi 1600 voličov sotva 300 hlasovalo na liberála Šipekyho, a predsa tento zostal vraj „vyvoleným“.

Táto varínska „ohyzdnosť“ nesmela zostať pod pokryvkou mlčania. Ludová strana pod zástavou Jána Markoviča neustúpila chabo a bojzljivo, lež zavdala protest, žalobu proti varínskemu ohavnému pokračovaniu. Veď i liberálne noviny „Bud. Hirlap“ verejno uznaly,

že vo Varíne tak neľudsky zachádzalo sa s tichým ľudom, ako s podmaneným nepriateľom. Ba že ani s uskočenými rabmi, zločincami nezachádzajú tak neľudsky, ako to činili so slovenským ľudom vo Varíne. „*Varínska volba je najspustlejším klamstvom* (széjelgés), aké sa len myslieť môže . . . Tu jednoducho ukradli mandát pre kandidáta vládnej strany . . .“ Takto písaly vtedy noviny „B. H.“, a tieto isté slová opakovali i teraz 21-ho januara, keď priniesli tú zprávu, že pán Šipeky *zažadoval* za varínsky mandát a prestal byť vyslancom.

Skoro za jeden celý rok trvalo vyšetovanie varínskej volby následkom protestu ľudovej strany. Pred týmto vyšetovaním zase všelijaké liberálne kúsky popáchaly sa. Medzi iným, slovenským voličom páni korteši vyprávali. No nepomohol žiaden figel. Spomenuté noviny „B. H.“ nie darmo písaly takto: „*Je-stli i to zväfazi, čo barón Kloch vystrájal vo Varíne: vtedy už len nihil* (ničota, pustošenie) nasleduje.“

Behom vyšetovania také kúsky vyšly na javo, že varínsky mandát nebolo možno potvrdiť. Teraz 20-ho januara bolo výborové pojednávanie varínskej volby. Výbor zľahčiť chcel tuším ustúpenie pána „*vyvoleného*“ Šipekyho. Nové vyšetovanie nariadil, čo pána Šipekyho pohnulo k tomu, že *zažadoval* za to „*skvelé vífazstvo*“, ktoré mu pán barón Kloch *zadovážil*.

Následkom tohoto *zažakovania* „*dôvery*“ obľahčilo sa pánom liberálom. Varínske kúsky nemusia sa teraz *verejne* pojednávať, čo by len hanbu bolo prinieslo liberálnemu poriadku. Treba bolo i pána *Klocha šetriť*, lebo stojí i teraz ešte pod obžalobou, a táto tým ťažšia bola by bývala preňho, keby varínsku volbu boli by zničili. No i *útraty* vyšetovania (asi 2000 zl.) boli by museli platiť len liberáli, keby volba za neplatnú bola by vyhlásená. To by bolo najpeknejšie, keby tieto útraty teraz len ľudová strana musela zaplatiť. Za varínsku „*ohyzdnosť*“ ešte platiť. To by bolo ozaj liberálne vymyslené!

No následkom *požakovania* pána Šipekyho teraz zase nová, a síce *tretia* volba bude vo Varíne. Liberáli *laptli kňaza*, ostrihomského kanonika Rosivala a tohoto podporovať budú proti nitrianskemu kňazovi Markovičovi.

Páni liberáli vždy písali a kričali proti „*tyranstovu*“ kňazov, a hľa, teraz oni sami podporovať idú tú „*nebezpečnú nadvládu a tyranstvo*“ kňazov, keď kanonika Rosivala podporujú vo Varíne, ako tiež ostrihomského kanonika Komlóšyho podporovali v Stupave.

Liberáli vždy šimfujú na kňazské reverendy, a hľa, teraz vo Varíne pod reverendu chcú skovať tú hanbu, ktorú im železničiar Kloch vo Varíne na krky zavesil.

Lenže slovenský náš ľud bude mať toľko rozumu a nesadne na lep ani kanonickej reverende, lebo vie, že aké kopyto vykúka zpod tej reverendy, ktorou sa páni liberáli teraz vo Varíne prikrývajú. —*k.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Andrej Hlinka nech žije, ozýva sa celý okres ružomerský. Jako je on mladý, tak je už veľký v zásluhách. On je otcom potravných spolkov, k zakladaniu ktorých bezpočetnými článkami a i vlastným príkladom povzbudzoval horlivcov. Verný je on kresťanstvu, verný rodu, verný slovenskému ľudu, za ktorý žije a mre. Nech žije ľudový kandidát ružomerského volebného okresu, nech žije Andrej Hlinka. *Éljen Hlinka András!*

Antisemitismus vo Francúzsku. Vo Francúzsku na základe zrady vlasti odsúdili kapitána žida Dreyffussa na večité vyhnanstvo. Nato sobrali sa khóšerovi páni k pomoci povolali krivonosú tlač a na majora grófa Eszterházyho to chceli svaliť. Tento kúsok nepodaril sa im. Eszterházyho za nevinného vyhlásil vojenský súd. Khóšerové noviny ale nemaly pokoja, ešte i Zola, ten spisovateľ nemravných románov im pomahal. Lenže draho to padne pánom židom, ponevác teraz celé Francúzsko povstalo proti nim. Na mnohých miestach celá revolúcia povstala proti židom.

V Nagy-Szebene za krajinského vyslanca s mimostranným programom Saksi Vilema Bruknera zvolili. No presvedčení sme, že príde čas, že tento pán do mameluckého tábora prestúpi.

Zničená volba. Druhý, volby skúmajúci výbor zničil mandát ľudáka Maršovského. Maršovský zväfazel nad mamelukom 785 hlasmi, preto ale zničili tú volbu. Tedy koľko má mať ľudák hlasov, aby zrejme bolo, že väčšina voličov daktorého okresu jeho chce? A k tomu tento ľudák ešte i polovicu útrat musí platiť. No však nech len neprodukujú sa varínske, stupavské a nitrianske mamelucké kúsky, voličia dolnolendvajského okresu dokážu, že nechcú mameluka Mandla, lež ľudáka Maršovského, muža to za kresťanské zásady bojujúceho.

Tlačová pravota „Kresťana.“ 75 ročný stavec farár Ondrej Rojko bude mať tlačovú pravotu. Kráľovský pán pravotár búrenie proti sebe hľadal a našiel v jednom článku tohoto kresťanského bojovníka nášho. Tlačová porota už raz zahanbila kráľ. pravotára, ktorý ho obžalov. l, že proti židom búri, predsa ale oslobodený bol. Nádej máme, že ani teraz nepodari sa ho uväzniť, alebo peňažnej obeti podrobiť.

Minister br. Jósika zaľakoval. 20. jan. prijal Velicenstvo zaľakovanie ministra baróna Jósiku, ktorý pred tromi rokmi 20. jan. bol vymenovaný. On to už dávno chcel uľiniť, lenže prosby Báňf ho to nedopustily, konečne predseda len zaľakoval, lebo terazšie liberalne ľafarenie sa mu zhola nepáči.

Autonomická volba. V moháľskom autonómickom okrese zvolený je za autonómického vyslanca ministerský radca Štefan Kaľoc, ktorý dostal 2105 hlasov, dr. Julio Antal dostal 1470, Fraňo Darányi ale 274. A tak ten najprvší má o 635 hlasov viac, nežli táto dvaja do hromady.

List Alexandra Šipekyho. Alexander Šipeky vzdal sa varinského ablegatskeho mandátu, jako to list jeho následovne dokazuje:

Excellentný Pán Predseda!

Poneľáč II. výbor mandáty skúmajúci po skúmaní vyše pol roka trvajúcim ešte podskúmanie zariadiť rozkázal, čo by ale v okrese bez pochyby veľký nepokoj spôsobilo; abych tomu cestu zamedzil, s týmto opúšťam mandát.

So zvláštnou úctou

Alexander Šipeky.

No to už dávno mohol urobiť tento mameluk, aspoň by sa nebolo to skúmanie s hrozými útratami sp. jené prevádzalo.

Liberálne trúby. Trúba nemá rozumu, tedy nevie, čo trúbi; ona nemá ani svedomia, tedy žiadne trúbenie ju nemrzí. A veľ taktó nám prichádzajú daktoré zednárske koľerno-liberalne časopisy. Vytrubujú do sveta, že ľudový kandidát Hinka je pánslav. Keď je pánslav, prečo ho ponukal mamelukský viceispán, aby s mimostranným programom vystúpil. A či v tomto páde by už nebol pánslavom? Pán Hinka je v tom smysle pánslavom, že miluje svoju materinskú reč, ktorú nenavidiť by bol hriech proti prírode. Miluje sebe verný ľud slovenský, v čom s Krista si berie príklad; miluje ten kraj slovenský, v ktorom sa narodil. Lenže tieto veci len svedomitosti a rozumnosti zbavená kotrba liberalna môže pomenovať a považovať za pánslavistické. Ponevľáč je ľudák, tieto vlastnosti sú hriešne; keby ale khóserovým liberalom bol, vtedy by tieto vlastnosti, čo hazafické čnosti byly schvaľované. Bár s by sme medzi duchovnými čím viac takých pánslavov mali, jako je Hinka, vtedy by nikde nezuril socialismus a khóserový liberalismus.

Vyšé 5 millionov dane odpustil minister financi na tych v diekoch, kde zivle odňaly ľudu nielen koláče, lež i chlieb na dlhší čas. Zvedavý sme, koľko padne z toho na ubohé Horniaky, kde je zeme málo, tým viac ale skál a neúrodných vrchov. No myslím, že celkom len nezabudli na vás, ubohí Slováci? Vľak keď dakde, tak na Horniakoch môže byť reč o biele. Lenže svätú trepezivosť naplnený ľud horniacky nevytrubuje na vľetky strany svoju úzkosť, dobre vediac, že vtedy by bolo po dušných zásluhách.

Návľteva ministrov. 20. ho jan. navľtívili v Judapľstu rakuski ministri našich pánov liberalnych ministrov, aby usniesli sa v zážitosti kvóty. Lenže to sa nepodarilo, a tak rakuski ministri odcestovali bez toho, že by dačo u nás boli vykonali. Lenže i pre iné sa oni tak veľmi ponáhľali domov. V Česku

totižto zas je nepokoj. Nesvedomití zednárski liberal to isté činia v českom sneme, čo robili vo Viedni. Zvlľaste ablegát Wolf (po slovensky vlk) veľmi divo sa chová, škrečí, jako parom v miestnosti snemu českého. Ale nielen v Prahe, lež i v meste Budevicach su veľké nepokoje. Nemcov je v Čechách málo, a predseda vľdy si len oni začínajú komédiu; keď ich ale bez peňazí dobre vyplatia po takej komédii naši českí bratia, potom ľukajú a ponosujú sa na vľetky strany.

Krajinský snem.

Snemovňa vyslancov.

Zasadnutie 19. januara.

Volili sa predsedovia a zápisníci v snemovni vyslancov. Za podpredsedov zvolení boli: Albert Berzeviczy a L'udevit Láng. Oposícia nepostavila protikandidátov. Z týchto každému sa uľo 190 hlasov, a veľ do hromady bolo len 200 vyslancov prítomné. Za zápisníkov zvolení sú: Juro Dedovič, gr. K. Esterházy, Jan Hock, Mikulaš Lakatoš, Anton Molnár, Lacó N gre, B. Perczel, Štefan Rakovsky (ľudák). Potom nasledovalo ľosovanie vyslancov do rozličných tried. Trnavský vyslanec mameluk K. Emmer zle pochodil, z výboru pravosúdia celkom ho vynechali. Rozličné výbory zajtra budú zvolené.

Zasadnutie 20. jan.

Pod predsedom Deziderom Szilágyi v dnešný deň volila snemoveň vyslancov rozličné výbory. Sedemnást sa ich zvolilo. Kto sa do ktorého výboru dostal, to sa vyslancom verejne sdeľi o deň neskôr.

Neskôr prosil predseda členov snemovne vyslancov, aby na druhý deň o 1/10. hodine prišli k zostaveniu tried. Na návrh predseďy uzavreli vyslanci, aby sa v piatok aj zákonný návrh o rekrútoch pojednával. Spolu upozornil Szilágyi ablegátov, že v pondelok začne sa pojednávať rozpočet krajinských výdavkov a príjem. Čo vľaj dobre bude zapamätať si. (Lebo i tak slabo navľtívujú snemoveň páni ablegati, tak, že neráz aj pojednávanie znemožnené je).

Zasadnutie 21. jan.

Pred novým rokom vypinali sa ľavičiaci hazafici, že neodhlasujú na rozpočet, na idemniu, na výdavky novobrancov, obľtrukciu prevedú ešte i proti dennému poriadku. A hľa dnes pojednával sa zákonný návrh o rekrútoch, a sotva prišlo na pojednávanie 10 neodvisliakov, kdežto je ich do hromady 60. Sám Fraňo Kossuth do Talianska odcestoval.

Proti zákonnému návrhu o novobrancoch ohľasil sa K. Thaly, v takej miere bola dihá reč jeho, v takej miere nedali na ňu pozor. Žiada revisiu obrany. Vystúpil proti vysokomyseľnosti vojenskej. Pre Madarorság žiada samostatné vojsko. Čuďuje sa, že v ústavoch vojenských trpi sa česká a chorvátska reč, maďarská ale nie. A tak mľely úľtická jeho behom dlhšieho času. Neprijal návrh. Fraňo Bolgár pľta sa ministra, či sa už v októbri otvoria nové vojenské úľavy? Gróf Alexander Benyovszky ponosuje sa, že rezervistov odľahujú od tej najplnejšej práce. Má veru pravdu tento pán. — Minister br. Fejerváry

zastáva návrh, spolu i nemeckú reč. Odporúča zákonný návrh o novobrancoch. Opát Ján Molnár žiada, aby minister sriadil duchovenstvo vojenské, čo ale on nesľúbil. S tým koniec vzalo pojednávanie zákonného návrhu o novobrancoch.

Zasadnutie 22. jan.

V treťom čítaní prijatý bol zákonný návrh o novobrancoch. Nasledovali interpellácie. Nikto nemal chuti interpellovať. Fay oznámeniu interpelláciu odvolal. Perczel o povedal Buzáthovi, že biskup Majláth nebol s tým obzretný od vicešpána, že ho tento úradne nepríval, lebo vraj biskup politisoval. No to je pekne, biskup nemá ani len politisovať mameluci ale všetko len z politiky činia. Dobre poznamenal Buzáth (ľudák), že v tejto krajine katolíci nech nehľadajú, lebo nenajdu pravdu. Odpoveď veľkého mameluka prijala mamelucká väčšina vyslancov, s ktorou hlasovali i neodvisiaci a národní. Potom odpovedal veľký mameluk minister Erdély Rakovskému, že v záležitosti vyšetrovania varínskej voľby žiaden úrad neopozdil sa okrem kráľovského pravotára, ktorého záležitosť vraj skúmanu podrobí, a je-li potrebné, vyšetrovanie zariadi proti nemu. Na návrh Thalyho s privolením hlavného mameluka Bánffyho uzavrela snemoveň vyslancov, aby rozpočet len v útorok započal sa pojednávať; a tak tedy v pondelok nenie zasadnutia.

Zasadnutie 25. januara.

Započali páni vyslanci krajinskí pojednávať rozpočet. K snemovnej práci nemajú jakej veľkej chuti. Sišlo sa ich do hromady len asi 30—40. Tedy ani každý desiaty neprišiel. Alexander Hegedüs dokázal sa usilovať, že záujmy krajinské potrebujú tých 500 millionov zlatoviek, o ktorých rozpočet znie. Ľudevit Meszlényi rečnil $\frac{3}{4}$ hodiny a odporúčal ľavičiakom, aby sa ani nezamiešali do dohady, lebo vraj ústavný boj viesť proti vláde, je i tak vec nemožná. — Ferninad Horánszky rozobral rozpočet zvlášte z peňažného ohľadu. Ponosuje sa, že summa výdavkov je už tak vysoká, že nenie možno viac žiadať od občanov Uhorska. Vystúpil proti politickým výdavkám, zvlášte, ktoré s vicinálkami sú spojené. Predpovedal, že pri takom liberálnom hospodárení nenie možné bez deficitu riadiť krajinu. — Max Arányi prázdny ľavicou rečnil a rozhadzoval rukama. Meszlényi zamiešal sa mu do reči, že i on je členom kompanie Dreyfusovej. Tento žid je vraj presvedčený, že vláda Bánffyová je celkom vlastenecká. Polónyi pýtal sa ho, koľko ho stál mandát? Celá snemoveň sa smíala nad tým. Vtipne rečnil ľudák gróf a doktor Ján Zichy. Vystúpil veľmi ostro proti beznáboženským a nakazeným pomerom terajším. Žiada návrh o snížení pozemkovej dane. Pravdu má vraj Ugron, že ľud je slabý, inteligencia ale pokazená. Žiada revisiu cirkevno-politických zákonov. Na oči vyhodil vláde snemovne a volebné násilnosť. Okrem mamelukov všetci mu eljenovali.

UPOZORNENIE.

Sväto-Štefanský Kalendár

už sa minul do posledného výtisku. „Veľký kresťanský kalendár ľudovej strany“ ale ešte vždy sa môže dostať.

Vyzvanie k predplateniu.

Už častejšie bola o tom reč v tomto časopise, jak veľkej povahy je to pre vieru, pre mravy, pre blahobyt tela i duše ľudu, aby sa kresťanská ilač čím viac rozšírila. Lenže bez peňažnej podpory je to nemožné.

Práve preto vyzývame cten. predplatiteľov „Krestana“, aby čím skorej zaslali svoje predplatky, lebo i my máme výdavky. Predplatná cena je na inom mieste „Krestana“ naznačená.

S úctou Vydavateľstvo.

Upozornenie.

Upozorňujeme a prosíme ctených čitateľov „Krestana“, aby nesadli na lep bezočivým jednatelom a nedali si natisnúť taký kalendár, čo není ducha kresťanského.

Ako vlani, tak i teraz sme vydali

Veľký

„Kresťanský Kalendár ľudovej strany,“

ktorý je obsahu veľmi zaujímavého, aj čítania je v ňom veľa, tiež i obrazov je v ňom hodne. Tento kalendár musí sa dostať do každého domu veriaceho a neodvislého.

Cena jeho je 30 kr. O pár dní výjde z tlače. K dostaniu je pod napisom: Ernest Walter, v Budapešti, Práter ulica číslo 44.

Veľmi ho môžeme odporúčať velebným pánom duchovným a ct. pánom učiteľom, aby ten kalendár rozširovali a skrze to i zásady ľudovej strany rozsievali.

Odhalený, ľud mamiaci, liberalismus.

Podstata liberalismu.

Keď vonkoncom prezreme politické pole Európy, nenie možné, aby sme nezbadali tie dva zvláštne a proti sebe bojujúce tábory, z ktorých jeden násilne vládne prestolom vlády, druhý ale neprestajne usiluje sa ho uchvatnúť. Prvší smer sa menuje liberalismom, druhý ale socialismom. Skúmameže len zblízka, z akých členov pozostáva prvší, a z akých ten druhý; ktoré triedy spoločnosti im slúžia, aké ciele majú, ako ony účinkujú na spoločnosť a stav politický?

No začnime si s liberalismom, ktorý v celej Európe panuje. Za úlohu a podanie si privlastňuje to, že on musí brániť občiansku slobodu, pretože ale kde-tu i k ľudovláde (k demokracii) sa priznáva, teda aj obrana záujmov a práv utlačených nižších tried musí do kruhu jeho cieľov a namáhania patriť. Lenže bohužiaľ výsledok, ktorý doposiaľ vyvieral z účinkovania liberalismu a ktorý s dňa na deň smutnejšie zkusujeme — záleží v znemravnení politických mravov, v utlačení hmotných záujmov ľudu a v zadusení občianskej a osobnej slobody. V skutočnosti ľubozvučný liberalismus sa v protive nachádza s tým pojemom, ktorý jeho meno skrýva. Nezastáva on záujmy utlačeného ľudu, lež dôsledne zväčšuje moc štátu, a či v štáte na stolec vlády vyšvihuje hrbky, medzičím zhabuje práva a slobodu tak jednotlivcov, ako i celého občanstva, ktoré nejde po jednej ceste s tou hrbkou. Stať sa dajaký tyran sústreďuje všetky prostriedky politického života, aby vládol silou života. Obmedzuje všetky čiastky občianskeho života, tak v hmotnom ohľade, jako i v duchovnom, aby hatif mohol slobodné pohyby a vývin a aby celú spoločnosť do rúcha putov obliekol. Lenže ani s tým nenie ešte spokojný. Vrazí sa ešte i do oddeleného kruhu privátneho života, prekročí prach rodinného života, obmedzí každý krok privátneho života, slovom panuje s upotrebením všetkých prostriedkov tyranského nútenia. A tak následkom takého zachádzania, ktoré všade zkusujeme, nemôže sa on považovať za ochrancu osobnej slobody a tak ani nezaslúži, aby liberalismom a či slobodomyselnosťou menovaným bol. Podáva: dr. Čachtičan.

Láska k Otčine.

*Tatry, Tatry, milé Tatry!
Vy ste moja Otčina,
Vašu vrcho- skalnatú zem
Obýva má rodina.*

*Zanechal som si ju na čas...
Srdce ma veľmi boli;
Bude však radostou plesat
Znov' uzrúc Kriván holý.*

*O ty, každý Slovák verný,
Miluj si svú Otčinu!
U nej zomri — nezanechaj
Tebe vždycky zem milú!*

*Pozri si len toho ptáčka,
Tú nevinnú mizinu!
Zhub mu hniezdo! — Napravi ho,
Bo cí svú domovinu.*

*Ty ale mne milý Slovák,
Bys mal len toľko lásky?
Že zem tvojeho rodiska
Zanechal bys bludársky? . .*

*Nie, neverím, môj Slováku!
Veď ti i tie doliny,
Jich speváci a potôčky
Sepců: „Ostaň náš milý!“*

Ján Dornýk.

Dobrá noc!

*Už sa kráľ dňa odobiera,
Spúšťajúc sa za horu,
Dennú svoju púť zaviera
Pre nás všetkých tak dobrú.
Smutne sa on s nami lúči,
Ľútosťne zem bozkáva,
Dokiaľ príde deň budúci,
Svoje „s Bohom“ jej dáva.
Za ním sa tma rozostiera,
Hned po celom obzore,
Delník z čela pot zotiera,
Zraky dvíhajúc hore,*

Ohňom vdaky roznieťený
 K Najdobrojuvejšiemu,
 Že cez deň starosti plný
 Na pomoci bol jemu.
 Ztíchnuť zápas, hluk, námahy,
 Klud, mier všade panuje:
 Kto zúžitkoval čas drahý,
 Ten sa v duchu raduje.
 Môžeme sa v tomto čase
 Teda v okrievajúci
 Spánok, by sme boli zase
 Zajtra do práce súci.
 A včul všetci milí moji
 Ťažkosťou dňa stlačení,
 Odpočívajte v pokoji:
 Dobrú noc vám! sladké sny.

K.

Nemecký cisar v Jeruzaleme. Nemecký cisar Vilhelm v mesiaci oktobri roku 1898. do svätej zeme bude putovať, kde 31. okt. bude dohotovený a bohoslužbe odovzdaný evanjelický chrám.

40 rokov je kanonikom vo Veľkom Váradine posvätený biskup Nogáll. Chudobní obyvatelia tohože mesta najlepšie cítia, že už toľko rokov je táto nábožná a štedrá duša medzi nimi. Nogáll je nielen muž svätého života, lež k tomu i výborný spisovateľ náboženských dielov v maďarskej reči. Nech ho Pán Boh ešte mnohé roky živí.

V nitrianskom biskupstve je do hromady 10 kanonikov, 148 fár, 126 farárov, 24 administrátorov, 61 kaplánov. Najstarší kňaz je Fraňo Žilkay, ktorý narodil sa v roku 1801. Po ňom nasleduje dubnický dekan, ktorý v roku 1815. prišiel na svet. Katolíckych veriacich v celom biskupstve je 324 tisíc, 564.

Noví kanoníci. V Ostrihome koncom febr. za kanonikov vymenovaní budú bpeštianskí farár M. Bogisich a dr. gróf Mikuláš Szécsényi, ktorý je správcom kňazského ústavu Pasmaneum rečeného.

Pút do Rímu. Budapeštiansky kaplán G. König na pamiatku toho, že je pápež 20 rokov v tej hodnosti a 60 rokov v kňazskom stave, s privolením kniežata-primaša Waszaryho pút chce sriadíť do Rímu. Pútnici pohnú sa 22. marca. Cena cesty: I. trieda: 180 zl.; II. trieda: 140 zl.; III. trieda 55 zl. Do 1. marca treba sa hlásiť u výšmenovaného pána. (Bpešť, I. Krisztina-város, r. k. plebania.)

Veľká farnosť je Jozefov v Budapešti. V roku 1897. totižto narodilo sa 3300 detí, zomrelo 1600 ľudí, sobášov bolo 560. Veriaci sú tam na pä-

tich kaplánov sverené, ktorí každú nedeľu držia 1 slovenskú, 1 nemeckú a 2 maďarské kázne. Omša ale v sviatočný deň od šiestej hodiny do jedenástej v každú hodinu sa slúži.

Milosť Ducha sv. V Sedmohradsku do rúk osv. biskupa dra grófa Gustáva Majlátha vyznanie katolíckej viery složili ml. Adam Nalácy a grófká Lujza Tholdy. Oba boli predtým členovia cirkve protestantskej. — V Gyulafehérvári zas veľkomožná pani Gultnerka prestúpila na vieru katolícku i s päťročnou dcérou. — Na sviatok najsladšieho mena Ježiša v Hrubých-Bresztovanoch prijal pred hrubou svätou omšu sviatosť krstu Samuel Neumann izraelitického vierovyznania nasledovateľ z rúk tamejšieho pána farára, ktorý veriacim význam tejto zriedkavej udalosti v dojmavej kázni predniesol. Krstní otec bol p. Františ Palugyay, veľstatkár v Prešporke.

V ostrihomskom biskupstve je 484 fár, farárov je 408, administrátorov 52, kaplánov 185. Kanoníkov je v Ostrihome 22, v Prešporke 13, v Trnave 6. Kňazov mníchov a mníšiek dohromady je v tomto arcibiskupstve 2605. Dľa náboženstva je tam: katolíckych veriacich 1,176,936; protestantov 148,798; kalvínov 105,798; židov 164,410. Najväčšia fara je v budapeštianskom Jozefove, kde je asi 80 tisíc katolíckych duší.

Požiar. Dňa 23. januára v Hrabušiciach (Spiš) v noci — práve vprostreď zúrivého víchru — oheň povstal, ktorému dve stodoly v obeť padly. Len Božskej prozretelnosti máme čo ďakovať, že víchor v priaznivom smere sa zanášal, lebo v protivnom páde aspoň tretina obce by bola popolom lahla. Neznáma bezbožná hraka bola príčinou požiaru toho, ktorá tak ukrutný čas víchra si vyvolila, aby čím viacerých na žobrácku palicu priviedla. Ďakujme Bohu, že nás od väčšieho porážky zachoval ráčil.

Trest pálenky. V Nemčicach pri Veľkých-Topolčanoch 18-ho jan. jeden robotník si vypil len za 4 kr. pálenky, ale nanosledy, lebo v druhom okamžení k ustrnutiu svojich kamarátov z mokrej-štvrti mrtvý padol na zem.

„Maďar Miška“ (Maďarský Miško) bude mať meno ten týždenník žartovný, ktorý z pera Rédeyho bude vychádzať. Prvé číslo v marci výjde z tlače. Maďarsky rozprávajúcim ľudákom vrele ho odporúčame. Cena na celý rok 6 zl. Objednať sa môže u F. Rédeyho, Bpešť (VIII. Maria u. 11).

Dr. Edmund Gyürky známy to spisovateľ a neohrozený ľudák stal sa spolupracovníkom u denníka „Alkotmány“. Blahoželáme tomu denníku k tejto výbornej sile.

Virilisti v Nitrianskej dľa dane. Biskup Bende 46-tisíc 558 zl., gr. Aloys Károlyi 30-tisíc 323 zl., gr. Fraňo Erdódy 36-tisíc 289 zl., br. A. Vodianer 21-tisíc 168 zl., gr. J. Hunyady 20-tisíc zl., br. Aug. Stummer 18 tisíc zl., Alex. Stummer 12-tisíc zl., gróf Jozef Tálfy 10,500 zl., st. Rudolf Očkai 9579 zl. atď.

Volba vyslanca v Ružomberku bude 1. februára. Že tamajší kresťania dp. Andreja Hlinku kandidujú s ľudovým programom, to sme už medzi politickými chýrami podali. S božou pomocou snáď zvíťazí tento obetivavý a neohrozený ľudolub.

Nechceme knazských novín. V gyulafehérvárskom čitateľskom spolku dostávali zo štedrosti jedného pána zdarma denník Alkotmány, ktorí ale predstavený tohože spolku nazpät poslali s tou poznámkou že knazských novín nepotrebujú. Preto ale kohošerovo-zednárske noviny tam trpia, ba i čítajú. Dobre sa hovorí: Povedz mi, čo čítaš, a ja ti poviem, kto a čo si ty!

Návrat. V obci Tarna rečenej protestant Michal Tirpák navrátil s celou familiou svoju do lona cirkve katolíckej. Vyznanie viery složil do rúk p. kaplána Štefana Jacko.

Ablegáti Gullner a mameluk Kardoš ponosovali sa na zasadnutí výboru, ktorý predbežne pojednával rozpočet ministerstva vnútra, že notári pre matrikárstvo zanedbávajú povinnosti notárske. Čo sme my pred rokami predpovedali, všetko na vrch vychádza. Ťažko je to, razom dve kože fahať s jedného stvora.

24 lekáriek je už v Švajčiarsku. V Zürichu je ich 10, 14 ale v iných mestách, čo budú lekári robiť, keď už tolko je lekáriek.

Superintendent Kišš proti socializmu vystúpil v jednom superintendentskom liste, v ktorom prosí evanjelických pánov tatíkov, aby všemožne zamedzovali cestu tejto pliaže, ktorá na tele i na duši kazí náš drahý ľud.

Ukrutné slovo. V Anglickej krajine, v provincii Wales rečenej majú ľudia jedno slovo, ktoré pozostáva zo 68 písmen: *Llanfairpwllffwyngyllgertrwboggllgerchwyrnbyllgogerbwllzantosiogogoch.* Znamená ono akurátny opis polohy jedného jazera.

27 štátnych škôl mieni pán minister osvety toho roku zvlášte na Dolniakoch vystaviť. No sotva zamedzí s nimi cestu socializmu.

Opravenie. V predošlom čísle v chýrniku tlačová chyba zostala; jeden chýr totižto započal sa slovami „Vrbový matrikár,“ miesto tohoto „Vrbovský matrikár“.

Jaký bude mesiac február? Dľa predpovedania grófa Jozefa Ledochowskyho v prvých dňoch februára bude ľavý čas a dažď; v prostred februára ostrije vetry; v druhej polovici februára ale jasné počasie s mrázami. Slovom i vo februári máme výhľad k blatu.

5000 zl. ukradol diurnist Zoltan Lelohay, ktorý úradoval u istej uistujúcej spoločnosti. Tak uskočil, že doposiaľ ho nechytli, dobre by bolo, opýtať sa ho, či vládne krstným listom.

Socialismus na všetky strany sa šíri, jako dajaká zlá choroba chytľavá. Nedávno v Balmaz-Ujvároši napadli kalvinský kostol. V Gáváne smrťou sa vyhrážali socialisti buričia tichým robotníkom, jestli pokračovať budú v práci. V Sabadke v kath. kruhu kaplán prednášku držal o socialisme. Mnohí socialisti vrátili sa do miestnosti, prekazili prednášku s výkriky: Nenie Boha, nenie vlasti. — Okolo Zombora týždenne 15 krajciarov fahajú nesvedomiti socialisti od ľahko veriaceho ľudu, ktorý by im aj tie posledné groše dal, tak je oklamáný a polutovania hodne nabaláchaný,

Falšovateľ smeniek. Dulfi-Šreiber cestou úžerstva chcel zbohatnúť. On gšestvoval na 400—500%-ové úroky bez toho, že by bol aj len dačo reskiroval. Vela stotisíc si nadobudnul. Tento pán podistým krivý nos má. Dulfi a Šreiber, tieto mená sú dostatočným základom k tomuto predpokladaniu.

Pekný kvietok. 16-ročný chasník Karol Friedl dostal sa nedávno do obydlija starého otca, ktorému 220 zl. ukradol, Ešte v tenže deň ho lapli, ale už len 210 zl. našli uňho. Chytrý vykruťil krky tej desiatke. Meno jeho podozrivé je, jako by on k vyvolenému pokoleniu patril.

Strany v snemovni vyslancov zastúpené sú v nasledovnom počte mamelukov je 280, ľudákov 18, Apponyistov 37, Kossuthistov 51, Ugronistov 7, mimostranných 17, chorvátskych vyslancov je 40. Tri okresy neni sú ešte zastúpené (Ružomberok a Nagy-Szeben a Varín).

Úmelecké uši tak dokonále sa lišia k obyčajným ušiam, že aui rozoznať sa nedajú od prírodných uší. Lenže sú ony pridrahé, jedno ucho viac stojí, nežli poriadny vôl, totižto aj viac, nežli dve sto zlatých. Kto tedy má moc peňazí a odmrzlo mu ucho, nech si kúpi. Groš je tedy pánom, čo chvíľa aj jazyk sa dá zaň kúpiť.

Hlad v Slavonii. Z Neapolu píšú nám, že tam voda, sviňský dul, slabá úroda a iné neprajné okolnosti hroznú biedu pripravily. Vyše 400 ľudí nemá zhola ničoho, čo by hlad udusiť mohlo, ostatní tiež blížia sa už k tomuto smutnému položeniu. Aby ľudia hromadne nehynuli smrťou hladu, výbor sa tam sriadil, ktorý milodarmi chce bedárom na pomoci byť. Milodary poslať sh môžu pánu pokladníkovi mestskému Milovi Hrovjevicovi.

Viac orlov napadlo listonoša Bontrouxa v Švajčiarsku. On sa oháňal s palicou, jeden orol ale tak ho švacol s krýdlom, že hneď na zem klesol. Už myslal, že bude po ňom, keď sa tí opovážlivci smilovali nad ním a ufujazdili na hor. Trochu ho doškriabali, srdco jeho ale tým väčším strachom naplnili. Povedal, že to je figel s orlami pasovať sa.

Samovrah pivničník žid. U milenky zastrelil sa židák pivničník Armin Steiner. On večer klopal na dvere svojej milenky. Dvere ale neotvorily sa. Rano výčitky jej robil a tri krát strelil do seba. Tie tri rany vyhnaly z neho židovského ducha a poslaly ho ku Kainovi.

Bez Boha len zúfalstvo čaká na nás. 55-ročná Miklanová skočila s prvého poschodia v špitáli sv. Jána. S dolámanými údami ju nazpät zanesli. Predtým len chorá bola, teraz ale už i chromá je. Bez Boha veru i tá najmenšia choroba neznesiteľná je.

Sviňa pohryzla sviňara Iča Lisku v Dabaši v takej miere, že ho do špitála sv. Rócha museli pod operateru prijať.

29 väzňov pustili na slobodn v Segedíne. Oni totižto tak trpezlivo znášali svoje zaslúžené polozenie a také znaky polepsenia zjavovaly sa u nich, že patričná vrchnosť odpustila im ostatok väzenia.

Ružomberskí Voličia! (Príhlas)

Sotva sa pochovala mrtvola liberála Matyasovského, a liberáli sa už radili na čele s fíišpánom, koho by mali nechať vystúpiť za ablegáta. K porade povolali Kuhba Khona, Bernarda Politizera; nevšimli si ale liptovských pánov, ktorí čo statkári najviac sa schádzajú s ľudom, ktorého potreby poznajú. Dlho trvala porada, lebo vedeli, že ľud nemohol zabudnúť poslednú nehanebnú voľbu a len na príležitosť čaká, aby sa vypomstil za ten ukrutný útok. Mnohých kandidátov oslovili, tak i Juľa Palugyayho, kr. pravotára T. Füzerséryho. Lenže žiaden nechcel kandidáciu prijať. Konečne ministerského radcu Jozefa Angyala prinútili, aby vystúpil, že vraj proti nemu čo proti Ružomberčanovi ľudák nevystúpi. Lenže tí páni, ktorí po hromade boli, nahliadli, že ľud o nich nedbá, a preto krikľuňov hľadali, ktorí by ľud dostať mohli. Daktorí, ktorých ľudová strana povýšila, ustanovili sa na ich shromaždení; týchto ľudáci zvolili do stoličného výberu, do masných mestských úradov: ako Syposs; iní zas katolíckymi peňazmi sú platení, jako Chládek, (Syn jeho je kňazom;) Kňazovicky. Zabudli, čo sľubili, čo sú podližní svojej viere, ponúkli sa Jozefovi Angyalovi, ktorý zákony civilného manželstva a beznáboženstva schvaľuje.

Ľudová strana nechala proti nemu sľučského farára (Hlinka András) vystúpiť, ktorý je syn chudobných roľníckych rodičov, z Černej pochádza, úsilovnosťou a nadanosťou svojou sa vyšvihol, preto ale nezabudol na svoj rod. Kolkokrát sme ho videli na čele robotníkov pracovať na poli v tej najukrutnejšej horúčosti. On je muž ľudu, s ľudom žije, prosperne účinkuje tento otec potravných spolkov. Veľmi sa tešil ľud, keď slyšal, že je Hlinka kandidovaný. I Ružomberčania zaňho sú oduševnení. A kto je proti nemu? Liberálnu zástavu Angyala najprv vystrčil Kubo Klein, a tak je to radom na židovských domoch. Poznáme ich dobre. A čo-že stojí ich oduševnenosť, hotoví sú oni ešte aj križ vystrčiť na dom, ako to v Prahe bolo, keď im prihára. Osvietený pán Angyal pred seba nechcel obce povolaf, to je mu nižšie hodnosti, aby osobne pochodil ich, bárs ich reč nerozumie, potreby ľudu nepozná; Hlinka ale z obce do obce chodí, všade súc nevysloviteľne oduševnene vítaný. Tým viac sľubuje ale pán osvietený; Lužnej komassaciú — po voľbe! Len čakajte! Keď sa teraz nekomassuje, dobre bude čakať do voľby, lebo je to dobrý prostriedok k tomu, aby ľud závisel. Majú-li rozum občania

Lužnej, povedia, aby sa potvrdila komanssacia do 31. januara, lebo ináč nehlasujú na Angyala. — Nemeckej Lupči sľubujú slúžnovstvo a četníctvo, no a i most. — Četníkov i tak dostane Lupča, lebo to požaduje obecna bezpečnosť. Most a slúžnovstvo ale sľubujú im až od 50 rokov, a dore činia, prečo im sedáte na lep. Dnes zajtra posmech budú z L'upčanov robiť: Ale je vysoké to mýto na vašom moste. Radostný to zjav, že veriaci evanjelici, v ľudovom tábore bojujú. Herský pán Makoviczky i s poriadnymi synami, statočný pán dr. Burjan, vysokovážený Ján Čimšak, a milovaný pán Kuttlik s nami citia. Dobve vedia, že je toto kresťanstva boj proti židovsko-liberálnemu pohanstvu.

Hore sa tedy, kresťanský ľudu, katolíci a evanjelici, milujete-li vieru, nechcete-li vyčicať sa nechať od židovského liberalismu, vstaňte hore, spojte sa.

Ľudová strana v záujme vašom navrhovala, aby sa snížila pozemková daň, ako v iných krajinách, a aby nedali Kubovi a Mauthnerovi slobodnosť od poplatku, zakiaľ vy klešate pod farchou daní, preto ale hlasujete na liberálov. Liberalismus len biedny ľud chce, s ktorým si ľahko dá rady. Vstaňte hore! Ukážte, že jestli aj boli medzi vami zradcovia, ľud nenie nakazený a ani počuť nechce o liberálnom kandidátovi, nech je on bárs i Andel! Hybajte čím viacerí pod zástavou ľudovou v preho februara do Ružomberka; a volajme tam bez prestania:

Nech žije ľudová strana!

Nech žije Ondrej Hlinka!

Éljen Hlinka András!

DOPISY.

V GAJAROCH, dňa 13. januara, 1898.

Vážený pan Redktor!

Ja nižie podpísaný sa opovažujem nečo sdeliť ctenému čitateľstvu „Krestan“ a a síce v tomto druhom čísle som čítal o Gajaroch nič pekného, to prvšie mňa nepáli, lebo to má byť pravdivé, ale to ostatnie nebolo po pravde písané o Michalovi Mraz, lebo človek jak je Mraz to nezasiľži. Že on statkom pomáha, to je pravda, ale aj je v Gajaroch takého človeka, za potreby, lebo dobytčí lekár je v Malackách, a to je poldruhej hodiny cesty, a keď sa nekomu dobytča zdruje, nežby on prišiel, zatiaľ by aj zдохlo.

Alebo aj keď sa krava telí ťažko, bežia ľudia pre Michala Mraz, lebo každý človek k tomu nenie,

nektorý človek je celý prestrašený, že nemôže pritom nič pomôcť, tak z toho vydeť, že teda v Gajaroch takého človeka potrebujeme; že on dal na liberálnu stránku voto, to má svoj spôsob, lebo by mu bolo zakázané statkom pomáhať, a on má z toho radosť, keď môže pomôcť. *Jakob Kvapil. *)*

—
Od VARÍNA, (trenč. st.)

Velactená Redakcia!

Náš pán ablegát, Šándorko Šipeky zaľakoval za dôveru, ktorú mu bol pri tej našej chýrnej voľbe železničiar barón Kloch zadovážil. Za jeden celý rok nemali sme teda potvrdeného ablegáta, ale preto pán Šipeky sotva odpustil svoj ablegátsky plat. Celý svet teraz vidí, čo to bola za voľba, keď sám pán ablegát hanbí sa za ňu a poďakuje sa nám za lásku. Pán Kloch chodí teraz s dlhým nosom, keď nazpäť vrhol mu Šipeky ten mandát, ktorý bárs mnohé tisíce stál, predsa nebol hoden ani fajku dymu, pretože z 1600 voličov iba 269, teda iba šiesta časť hlasovala na liberálnu stranu.

Škoda, že pán Šipeky hneď po voľbe nezaľakoval, keď videl, že pri jeho voľbe aké ošklivosti spáchaly sa. Veď viac bolo tu vojska, ako liberálnych voličov. Vojakov bolo 366, a voličov liberálnych len 269. Vieme, že i novinkár židáčik pohoršil sa nad ohavnými skutkami liberálnych kortešov, preto našu voľbu „ohyzdnou“ pomenoval. No vyše roka tešili sa páni liberáli tejto varínskej „ohyzdnosti“, a teraz poďakovali sa za ňu.

Teraz zase budeme mať voľbu, a to už tretiu. Proti nášmu milovanému kandidátovi Markovičovi postavili nám ostrihomského kanonika Rosivála, teda kňaza proti kňazovi. Je to dosť smutno, že ostrihomský pán kanonik mal toľko čísteľnosti a vystúpil proti nášmu nitrianskemu kňazovi. Keď pán kanonik v Nových Zámkoch prepadol, teraz sem na naše biedne Horniaky prišiel šťastie probovať. Židia nebojú tak proti sebe. No mohol radšej v Ostrihome sedieť a modliť sa breviár, ako sa mal sem unúvať. Ľudová strana zastávať chce i naše náboženstvo, a hľa, pán kanonik proti tejto strane vystupuje. Židia majú z toho veľkú radosť, ale nás verných kresťanov srdco bolí, keď vidíme, že teraz s kňazom chodia tí hladní korteši, ktorí len nedávno na kňazov a na reverendy hromžili a teraz už zase reverendu bozkávajú a na kňaza kortešujú, keď tento proti ľudovej

*) Vaše vyhrážanie s tlačovou pravotou je prosté a nerozvážené, pretože v tom dopise nič takého nebolo, čo by privátnu, alebo občanskú statočnosť Mráza bolo urazilo. Ináč keď Mráz s liberálmi drží, nech ho liberálny Kresťan zastáva. Kristus Pán povedal, že nenie možno dvom pánom slúžiť. Tak aj Mráz, lebo nech slúži kresťanským zásadám, alebo, nech sa hodí do náručia liberálov, s ktorými hlasoval. Red.

strane vystupuje. Keď liberálom prihára, zavolali si kňaza, aby im pomáhal proti ľudovej strane, a bohužiaľ, našol sa kňaz, ktorý nepriznáva sa vraj ani k liberálnej, ani k ľudovej strane, lež len za svojimi cieľmi sa ženie. Pán kanonik darmo sľubuje nám mosty, kukuricu; nie sme my ošípané, aby nás kukurica omámila. Kto chce byť biskupom, ten nech nechodí s kukuricovými kortešmi. Zachovaj nás Božé od liberálnych kňazov! *Volič.*

—
OSLANY, 26. jan. 1897.

Velactená Redakcia!

Od nás málo dopisov prichodí, preto ja ako verný kresťan a katolík berem pero do ruky, aby som niečo nového mohol cteným čitateľom sdeliť. Tu u nás v našom okrese oslanskom to dosť smutno vyziera, že niet takého človeka, ktorý by niečo nového dopísal; ja teda sa osmelujem jako smelý ľudák opísať naše chyby a udalosti.

Práve teraz na nový rok stala sa u nás v Čerenanoch smutná udalosť, práve na nový rok po litaniach hrala sa mládež s pištoľami po dedine, naraz ale z nepozornosti jedného 18-ročného mládencu vystrelila pištoľ, v ktorej mal 11, tojest jedonásť nasekaných kusov, rana trafila 25-ročného syna najbohatšieho gazdy obce čerenianskej, práve bol hotový k ženbe. Tak nevolne na tretí deň skončil, zarmútená rodina za ním veľmi smúti, pretože bol ctihodný mladík.

Hja kto Krista Pána zneuctí, kríž ho prenasleduje. V čas ablegátskych volieb bol ten istý gazda na liberálnu stránku hlasoval, bol rychtárom, vodcom liberálov; tak súrne sa proti svojim občanom držal, ba ešte aj tých najbližších priateľov od zandárov dal chytať, a k slúžnovskému úradu vodiť, a tam im do buričov nadával; tí ale boli toľko sbehlí, že ho poriadne za jeho hrubosť pouctili, bárs aj u slúžnovského úradu boli, smelí boli verejne hlásať ľudové zásady a vieru Krista Pána; nehanbili sa za svoje presvedčenie, smeľ robili výčitky pánom liberálom. Keď mu ale jeho rodní priatelia výčitky robili, že zapovrhne vieru kresťanskú, vieru samého Ježiša Krista, on dal odpoveď, čo jemu kto dá na svete okrem štát, štát je jeho bohom, on ho musí poslúchať, keď mu ale niečo hovorili, že aby neurážal vieru Spasiteľovu, odpoveď bola, že teraz Kristus po zemi nechodí, že kto má peniaze, ten je pánom. Tak rozváž si, ctené čitateľstvo, jak hrozný hriech tento liberálny človek spáchal neverou, ale Boh všemohúci všetko vidí a vie, takto ukázal spravедlivým prstom na nemravné chovanie sa proti Kristu Pánu. *Figliar.*

—
VARIN, 24. jan. 1898.

Velactená Redakcia!

O našom mestečku Varin, kde a kade leží ani by ste nevedeli, keby tie volby ktoré 2-krát s tou naj-

väčšiou lžou sa previedly, neboly by ho zdvihly na krajinsky chýr.

Včil, keď už pán ablegát Šipeky zadakoval za mandát, na ktorý ho nie dôvera ľudu, ale jedine len nájomní židia, úradskí s tou najväčšiou násilncstou zdvihli, prišiel akýsi kňaz, že „mimostranný“, aby medzi pšenicu kúkol rozsieval.

Vyvolil si deň jarmočný k svojej programovej reči. Pán Roszival začal rozsievať peniaze hlavným kortešom, aby s tým väčšiu chuť dostali.

V svojej programnej reči to nezačal, že jeho hlavná žiadosť je, byť biskupom, ale aby omámil tých niektorých jarmečníkov a lakomých Varincev, ktorí v krčme „Kamenica“ nazvanej boli shromaždení, ale hneď započal so svojou chválou: že on je prvý kanonik v celej uhorskej krajine, ktorého všetci kňazi poslúchajú, on hovorí ďalej viac, nežli 200 kleríkov vychováva, ktorí jemu poddaní sú.

Prišiel sem jako kňaz, ktorý kríž od pápeža nosí, sľubuje fabriku, Varínu jedným slovom všetko. Boli by sme občania varinskí s mehom uderení, keby sme jeho reč za hotové groše brali. Veď aj novomešťanom kisuckým vždy sľubujú most a dožiť sa ho nemôžu, lebo sľúbil sa dá, ale vyplniť, to je iná otázka.

Niektorí lakomí varinskí, medzi ktorými spomenem rychtára nášeho a bývalého horára, behajú a lietajú už, ufajúc sa, že plné vačky papierkov peňažných budú mať, jako predtým, (a predsa nepoznať, že by gazdovstvo mali väčšie, jako predtým) a budú môcť za peniaze liberálne gágor svoj prelievať, keby ich svet už nepoznal, asnaď by sa im dalo, ale daktorí aj obuv si zoderú a na stranu liberálnu Roszivalovú nezvedú nikoho, lebo svet náš je vytrvanlivý a stály pod zástavou ľudovou.

My väčšina z Varína a okresu len našiemu kandidátovi Markovičovi verní zostaneme, a na reči Roszivalové nič nedáme.

Odstrašiť sa nedáme, a podplatiť tiež nie, u nás veru groše teda zdarma rozsieva, lebo my s telom i s dušou voláme: Nech žije náš kandidát *Markovič Jánoš*.
Varinsky.

V LISKOVEJ, dňa 24. jan. 1898.

Vážna Redakcia!

Prosím, čo by ste týchto pár riadkov uverejnili, ale v budúcom čísle, lebo máme 1 febr. voľbu na ablegáta: a síce nastal nám čas, kde aj my môžeme sa chváliť s tým, že náš vrelomilovaný pán Andrej Hlinka vystúpil za kandidáta ľudovej strany. „Nech ho Pán Boh živí.“ My v Liskovej máme mnoho pliagy, sprostákov, ktorí nikdy nenasledujú tých múdrejších ľudí, aby nie len svoje záležitosti do poriadku dovedli, ale sa vynasnažujú, aby čím skôr sme občania o všetko prišli.

Pre Pána Boha Vás prosím ct. občania pri te-rajšej voľbe podľa svojho presvedčenia sa držte, a nedajte sa mizernými pliagami odstrašiť. Pri tejto príležitosti vás oslovujem že aj v tomto roku bude do árendy daná obecná krčma. Rozum občania!

Myslí si náš krčmár, že jemu, jeho panej a Lehotskému patrí? Nie, a nie. Nech si notár liskovský svoje veci do poriadku donáša, ale aby v našej obci skrže jeho múdrovanie dačo vykonal — celkom si vyprosíme. My občania potrebujeme verejnú licitáciu na obecnú krčmu.
Občan.

V JABLONKE, 24. jan. 1898.

Komu kukala kukučka.

V našej susednej obci žijú dvaja liberálni gazdovia, a to v hornej Orave, od poľskej hranice veru neďaleko v obci Bukovina rečenej; títo dvaja gazdovia zdedili po svojich rodičoch aj pekny majetok. Mená vzáčne ich sú; Brandis Jašek, a Kondis Stašek. Keď prišli za vršok tam za potokom na jednom strome sedí kukučka i začne kukaf, Brandis Jasek volá na Kondisa Staška: čuješ, jako mne kukučka kuká; on ale to isté volá na Brandisa, že jemu kuká; tak od slova do slova až sa pobili. Prínde jeden domov, aj druhý; pozapriahali kone do vozov, išli k súdu, tam každý svoje sudcovi predkladá, že jemu kukučka kukala; V tom ale sudca vidí, že to ani konca ani kraja nemá, tak sa potom ich strasol, keď ich poslal k pravotárovi vidiac v nich veľikú napnutú pomstu; tak celých päť rokov mali advokáti mnoho roboty s nimi, pritom aj hodný osov tak, že za tých 5 rokov chudáci sa zničili v takej miere, že potom ani orať nemôhli, lebo nemali čo. Keď na termín zavolaní boli, spýtali sa ich advokáti, či už budú spokojní; oni pokorne odpovedali, že budú. Tak sa ich potom pýtajú, či ste sa o to pravotili, komu kukučka kukala? Odpovedali ano, a svedkovia dokázali to, že na spoločnej medzi breza stojí, že je spoločná, ano sudca sa pýta ďalej, či je to ozaj spoločná breza? Ano. Nuž výrok zneje takto:

Spoločná medza, spoločná breza, a kukučka to je stvorenie Božské; ona kukala, ale nie Jaškovi, ani nie Staškovi, lež — ukazujúc prstom na pri stole sediacich p. advokátov — tým kukala; a teraz môžete odísť.
Ignác Mudžiak.

KIS GARAM, 17. jan. 1898.

Pochválen Pán Ježiš Kristus! *)

Veľkomožný Pane, predstavujem sa pred vás s poníženou prosbou v záležitosti spolku potkonického, vy ráčili ste uverejniť v novinách Kresťane, že ten spolok bere u žida; nuž to je pravda, pane, lebo so sústredným skladom kresťanských potravných spolkov nemôže konkurenciu zaviesť oproti židovi v Potkonici, ponevác nemôže tak dostať tam, ako u žida v Pešti.

Veľkomožný Pane, aj s tým skladom je to tak, ráčili nám predstavení písať, keď sme chceli od nich objednať tovar, aby sme poslali 1000 zl.; nuž pane, či to tak, ako mačku máme vo vreci kupovať, to nejde, veď viete, že tovaru pošlú aj na ukážku; a tí páni ani ceny neposlali, ani nič, len 1000 zl dajte, nám písali; veď my nemôžeme len tak peniaze dávať.

Ale Veľkomožný Pane, ak by nám dali tí páni v ľavnej cene, tak ako inde dostaneme, nuž by sme aj beštelovali u nich a potom peniaze nie vopredok aby sme museli dávať, ako to vy žiadate, ale Veľkomožný Pane, myslím, že by bolo o tomto osobne sa poshovárať dobre no však. S tým zostávam váš ctiteľ,
Ferdinand Stolcz, predseda.

*) Poznomenať musím, že redaktor „Kresťana“ nemá žiadneho dotyku s riaditeľstvom krajinského sústredného skladu otázkového.
Red.

Ctení Voličia!

Keď po volbe ablegáta dňa 12. novembra roku 1896. v okrese kisucko-novomestsko-varinskom všemožným násilím a nehanebnou falšou strana ľudová utlačená bola a ja mandátu ablegátskeho dľa práva väčšiny voličov mne prislúchajúceho pozbavený som bol, istý ctený volič na ceste sa somnou stretnúc v rozhorčenosti svojej na kolená padnúť a pýtať sa ma, či je to pravda, že som ja stranu ľudovú, a menovite ablegátsky mandát okresu kisucko-varinského zapredal, veď že to rozprávajú o mne, že za tri tisíc zlatých som to vraj urobil.

Na upodozrievanie toto som len s opovržením dal nahnevanú odpoveď, a odpoveď moja potvrdená je tým, že nevšímajúc si výdavky ani útraty, mandát ablegátsky p. Šipekyho som napadol, a pán Šipeky bojac sa toho, že i všetky násilnosti, i falešnosti pri volbe tej proti ľudovej stránke spáchané pred celou krajinou zas uverejnené budú, a on mandátu toho nepravým spôsobom získaného pozbavený bude, sám sa ho zriekol.

Ctení Voličia! Vytrval som verný zástave strany ľudovej, ktorej som sa chytil, verný okresu vašemu a Vám, ktorí ste sa s takou oduševnenosťou ku mne prihlásili a vytrvanlivosťou pri mne vydržali.

Nepodvrátili ma v mojej vernosti ani sľuby, ktorými ma protivná stránka získala, ani výhražky, ktorými ma odstrašiť chcela; veď statočnosť moju ja za žiadnu cenu na svete nezradim ani nepoškvrním,

Stálosťou a vytrvanlivosťou mojou zas vám je právo volenia ablegáta v rukách vašich složené.

Že nesvedomitosti a asnaď aj násilnosti protivná stránka aj včul proti vám použije, to bár sa stať nemusí, vytvorené není; ale tak veľkého prenasledovania včul, jaké ste r. 1896. pri volbe podstúpili, úfam, obávať sa nemusíte. Veď celá krajina, ba i sami liberáli, ktorí boli citlivejšieho smýšľania, sa nad tým zhrozili, a to odsúdili. Není sa teda čo obávať, žeby sa týchto podlostí ešte raz dopustili.

Avšak na pozore buďte; strana protivná je v lesti, prešibalosti a v takých machinaciach, ktorými víťazstvo pravdy prekaziť môže, nevyčerpateľná. Ponevác na mne, za ktorého ste sa vy tak oduševneli, videli reverendu, preto včul proti mne takého vám postavili kandidáta, ktorý nie len reverendu nosí, jako ja; ale ba čo viac, ešte i zlatý kríž na prsách. Toto ale nech vás do zmätku nedonese: nehľadte na šatu, ale na človeka, šatu tú nosiaceho; hľadte na cieľ, ktorého chce doísť, a spôsob, jako chce

žiadosti svoje uskutočniť: veď čo sa má rozumieť pod programom mimostrannosti, ktorý plán ten kandidát ohlasuje, to Vám vysvetľovať potrebné není; dost je poukázať len na to, že blahé a spasiteľné zásady strany ľudovej, za ktoré Vy, Ctení Voličia, aj so mnou bojujete, nie len neosvojil, ale i nepriateľom je týchže.

Že vás i peniazmi pokúšať a napádať budú, to je možné, ba i pravde podobné; avšak nepredpokladám o vás, že by sa volakto na túto judášsku mzdu ulakomil, a statočnosť svoju a vernosť k zásadám, ktorá je ten najdrahší poklad človeka, poškvrníť sa neostýchal.

Ja nenesiem k vám peniaze, veď som chudobný tak, jako aj vy; ale so statočnosťou, dobrým srdcom a vernosťou prichádzam k vám, tak jako pred rokom, a úfam, že nádej, ktorú vo vašich dobrých srdcach skladám, ma nesklame. Veď len za vaše dobro bojovať chcem; ponevác núdza a trapienie ľudu nášho ma bolí.

Do včulko ste stáli verní a neohrození, sťa skaly pevné, a bojovali ste ten najtvrdší boj pod zástavou strany ľudovej, presvedčení byvše, že blahobyť ľudu a krajiny jedine pod zástavou touto sa môže vydobýť a zabezpečiť. Zadržte vernosť túto i na ďalej, bo presvedčení buďte, že kto verne vytrvá až do konca, ten víťazstvo dosiahne.

Oči celej krajiny na vás sú obrátené včul, Drahi Voličia moji! ponevác celá krajina hľadá, či tak verní zostávate zásadám vašim, jako ste roku 1896. boli. Veď ľudová strana zo zdánlivého tohoto premoženia novú silu čerpá a vytrvanlivosť nachádza k budúcemu boju; ponevác pravda bár utlačiť sa dá, ale zničiť nikdy, až konečne zvíťaziť musí.

Tým istejšej ale úfam včul toto víťazstvo, ponevác tí, ktorí sú za budúcnosť štátu uhorského zodpovední, nemôžu dovoliť, aby spravodlivosť, ústava a zákony ešte i na ďalej šliapané boly nohama.

V tomto presvedčení žijúc zas do ruky chytám zástavu strany ľudovej, a vám privolávam: poďte pod zástavou touto do boja za práva ľudu.

V Nitre, dňa 22. januara 1898.

Ján Markovič.

Prosté a figliarske nápady.

No tento Odzvonil je predseda len šťastlivý človeček.

Čo snáď on zastrelil toho jelena?

Dečo! On postrelal jedného honca, a ten uspokojí sa nechal s päťmi zlatovkami.

ODKAZY REDAKCIE.

Rukopisy nedávame nazpät a listy bez podpisu mena neberieme do povahy.

Vrele prosíme ctených spolupracovateľov a dopisovateľov „Kreštan“-a, aby ráčili dopisy v nedeľu, alebo pondelok poslať, ináč nemôžeme ich uverejniť v najbližšom čísle.

Chalan. Keď fúzy šibú, i rozum by sa už mal hýbať. Kašeľ vašich starých rodičov neuznávame v tej veci za dostatočnú výhovoru. — Mnešice. Št. Trtúšek. Prvé ťahanie tých žrebov bolo ešte v novembri, a vám až teraz napadlo zvedavým byť, či ten váš vyťahnutý je! No predsa som chcel vynahradiť tú nevšímavosť, bol som v banke, tam ale už nemohlo sa to vyhľadať. V N.-Meste je dosť peňažných ústavov, zajdite si do daktorého. — Hujko. Keď vás ten liberálny kujon vystať nemôže, nevšímajte si jeho mušky, však vás vysedí potom. Takí chamajdáci nech neztrpčujú vašu spokojnosť. — Čachtice. R. B. Doposiaľ sme to nevedeli. Možno, že v lete si zaskočíme k vám aspoň na 2—3 dni. Prajem vám, aby sa vám ustavične pred nohami motalo šťastie. — F. S. v Lop. Jožko Bori mlčí, jako zajac pod kozľom. Ste už teraz spokojný? Z dediny fuziek nič neslyšať. — Figliar Čačan. Kde ste teraz? L'ahko je vám cestovať v zimnom kabáte. — Ostrov. Čudné je to, že vy tak ostro držíte s tými liberálmi, či nenie u vás muž, ktorý by vás na pravú cestu napravoval?? — Žahrdil. To obyčajne tak býva, že kde sú dlhé vlasy, tam je krátky rozum. Iráče však radíme vám, nenechať si tak často vlasy strihať, vtedy neskôr vám sadnú na hlavu tie plešiny, ktorých v tak veľkej miere sa bojíte. — Slovák je taký, jako zem, každý ho kope; či u Vás, v Piešťanoch je to ináč? A opleckár čo robí? — Urmín. A. P. Dobré zdravie a spokojnosť viac stojí nežli mastný hrniec. Pozdrav všetkým patričným. — Topolčany. Je to veru zle, keď jazyk vašej ženy obratnejší je, nežli rapkáč. Povedzte jej, že prázdny sud hučí. — Ktosi v N.-Meste. No čo ste vykonali? Či bude čo z toho? My rátame na to. Pozdrav všetkým, ktorí nemajú krivý nos.

Sväto-Štefanský kalendár nedostať, ktorí vopred poslali naň peniaze, nech nám sdedia, čo im máme za ne poslať?

Spolu tu upozorňujeme ct. predplatiteľov na to, keď niekto nedostane noviny, nech listovne alebo na korrešpondentnej karte nepýta druhé, lebo to je un-

vánie a i útraty, lež nech ide na poštu a osloví poštára, aby reklamoval noviny úradne on. To je povinný urobiť každý poštový úradník úplne za darmo. Keď by niektorý to nechcel urobiť, treba to napísať do žalobnej knihy, jaká musí byť na každej pošte, alebo v liste ho učiť u poštovej, direktcii. Veď to potom vykoná. Úradná reklamácia má ten osob, že poštári väčší pozor dávajú na novinky a nerozhadzujú ich tak ľahkomyslné.

Knižná polica.

Mesačník „Naša Nádej“ rečený vrele odporúčame ct. čitateľom. Obyčajne na 24 stranách on vychádza každý mesiac. Tieto sošity majú za cieľ rozširovať poklonu k prev. Sviatosti Oltárnej. Cena na celý rok 80 kr. Zvlášte duchovným a ruženským spolkom ich odporúčame do priazne. Objednať sa môže tento mesačník u dp. kaplána Michala Varga vo Vacove (Vác).

Modliaca a poučujúca knižka „Príprava ku svätej spovedi a prijímaniu“ ešte vždy sa môže objednať u veľk. panej Lujzy Čery (Bpest, VI. Podmanicky u. 15.). Soslovenčil ju Jozef J a n d a. Okrem všetkých potrebných modlitieb obsahuje toto dielo základné poučenie o tom, ako sa máme hodne pripraviť k sv. spovedi a sv. prijímaniu? Nielen deti, lež i dospelí veľa sa môžu z tej knižky poučiť. Cena (broš.) 10, (viaz.) 15 kr.; tak lacnej inej modliacej knižky v slovenskej reči nenie na svete. Zvlášte pp. duchovní a učitelia by ju mali rozširovať.

„Veľká Novina“, čili la saletteské proctvo, ktoré vzťahuje sa na koniec sveta, a ktoré Panna Maria dvom pastierskym deťom sdělila. Cena 25 kr. — **Veľká pliaga sveta.** 120 strán obsahujúce dielo toto vysvetľuje veľkú novinu. Opisuje boj Ancikrista s Eliašom a Henochom, opisuje i to, v jakom tele budeme vzkriesení, kde budeme bývať, čo budeme jiesť atď. Cena 70 kr. — Tieto diela razom objednané stoja 80 kr., dostať ich u dp. kaplána Michala V a r g a vo Vacove (Vác). Vrele ich odporúčame.

„Návodná kniha k poklone prev. Sviatosti Oltárnej budapeštianskeho sústredného oltárneho spolku“ už je k dostaniu v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči. „Návodná kniha,“ ktorú p. dr. **Ernest Csajka** poverený ostrihomskej hlavnej diecezi zhotovil, teší sa veľkému odobieraniu. Pre údov oltárneho spolku je takrečeno nevyhnutne potrebnou. Veľmi obľahčuje jednohodinné modlenie sa ku prev. Sviatosti Oltárnej. Viazano: 10 kr., v skvostnej väzbe 20 kr. K dostaniu pri predošlom zaslaní peňazí alebo na dobierku, pod touto adressou: „A budapesti közp. Oltár-gyesület vezetősége. Budapest, IV. ker., az angolkisasszonyok kolostorában.“

Ohľadom vyhnutia prípadných nedorozumení poznamenáme, že straniva *dočasného odpredaju* len prev. p. dôverníkom diecesanského Oltárneho spolku môžeme „Návodné knihy“ doposlať.

Prijímajúce knižočky taktiež v maďarskej, nemeckej a slovenskej reči sú k dostaniu. Tieto zdarma dávame vstúpiacim údom.

Riaditeľstvo

budapeštianskeho sústr. Oltárneho spolku.

Obchodné zprávy.

1. Zbožie: Pšenica 12.25—13.15 zl. Raž 8.60—8.70 zl. Jačmeň za krm 6.20—6.50 zl. do pálenie 6.70—7.40 zl. na várku 8.00—9.50. Cves: 6.30—6.60. Kukurica: 5.20—5.35. Proso: 5.00—5.10. Vo Viedni každý mc. o 50 krov dražší.

2. Olejové zrná. Lanové semeno 06.00—00.00. Koprné semeno: 08.50—00.00.

3. Strova: Veľká biela fixufa 7.50—8.00; tmavá 7.00—0.00 okruhlá: 8.60—9.00, tarkavá 0.00—0.00. Šošovica 09.00.10.00. Hrach 8.00—09.00. Čistý 13.50—20.00 zl.

9. Remeň funtový od 14—18 kl. ter. 142—144

10. Kraviny vrázkované 5—6 kilové 170—175.

11. Tefaciny barnavé 10—13 kl 390—420.

5. Potrava: Seno. Lúčne seno. 1.70—2.40. Slama. Na postielanie: 40—80 kr. Žup 1.50—1.60.

Zodpovedný redaktor: Mikuláš Lepšényi.

Veľbným farským úradom.

Tlačiareň „Svätého Gerharda“ s úctou na vedomosť dáva, že od týchto čias všetky cirkevné výtisky bude na sklade držať, a za najlacnejšiu cenu budú k dostaniu. Posávaď na sklade sú a hneď sa môžu poslať: Testimonium Confirmationis 100 kusov 50 kr.

Výfah z krstnej matriky: 100 kusov 60 kr. — Smrtný oznam: 100 kusov 70 kr.

SOBÁŠNE A SMRTNÉ LISTY,

na jemnom silnom papieri: 100 kusov 1 zl. 20 kr.

Ďalej k dostaniu sú:

knížočky pre údy občianskych spolkov a knížočky spláčováce.

Kus týchto 12 stranových knížoček so silnou obálkou na osmorke predávame za 3 kr. okrem toho tlačiareň „Sv. Gerharda“ prijme jakékoľvek nariadenie, cirkevné, obecné a súkromné. Odtisky a odposielajú ich za najkratší čas, a za najlacnejšiu cenu; silný dobrý papier dáva a krásne vyhotovuje.

S úctou prosíme veľbných pánov farárov, predstavených obcí, údy rozličných spolkov a každého katolíka, aby si od týchto čias tlačiarne výtisky nie v židovskej tlačiarne alebo v takej, ktorá nemá žiadnych zásad, kupovali, lež aby vyhľadali katolícku tlačiareň „Sv. Gerharda“, ktorá im vždy stojí na službu, a aby takto podporovali katolícku vec. Podajme si všetci ruky, vtedy sa budeme dobre mať.

Naša tlačiareň jakožto neohrozená zastupiteľkyňa katolíckych záujmov, bude sa s tým honosiť, jestli že požiadavkam v každom ohľade môže zadosť učiniť a si chválu získať od tých, ktorí si u nej kupujú.

S úctou

Budapešť, 1898. (VIII., Práter-ulica 44.)

Tlačiareň „Svätého Gerharda“.

1 kus 30 kr.

Ročník.

10 kusov 2 zl 60 kr.

Nech žije ľudová strana!

Velký kresťanský
Kalendár
 ľudovej strany
 na rok
 ❖ 1898. ❖

Vydáva :
 Knihtlačiareň Sv. Gerharda.

☛ **Cena 30 kr.** ☛

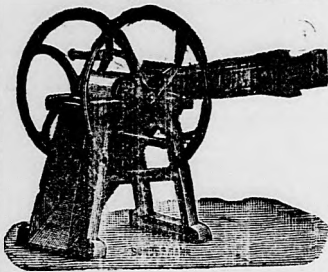
V Budapešti.
 Tlačou knihtlačiarne Sv. Gerharda
 Práter-u. 44.

50 kusov 12 zl.

K dostaniu u vydavateľstva „Kresťan“-a, v Budapešti, VIII. Práter-u. 44.

MICHAL TRESKOŇ

V Rytěli (Nagy-Bittse, Trencsénmegye),

fabrika na hospodárske mašiny, odporúča pp. hospodárom žentúre, sečkovice, mlátačky, rajtáre, triery, rozsievачky, šrotovníky, struhadlá, mašiny na kapustu, mašiny na moržovania kukurice, pluhy a brány, amer. hrable, mašiny na lámánie stro-movej kôry, mačkadlá na slad a borievky, cirkulárne pily, mangle na prádlo, decimálne váhy.

Obrazkové cenníky pošlem na žiadosť franko.

Lunge u. Hals

Kräuter-Thee, Russ. Knöterich (*Polygonum avic.*) ist ein vorzügliches Hausmittel bei allen Erkrankungen der Luftwege. Dieses durch seine wirksamen Eigenschaften bekannte Kraut gedeiht in einzelnen Districten Russlands, wo es eine Höhe bis zu 1 Meter erreicht, nicht zu verwechseln mit dem in Deutschland wachsenden Knöterich. Wer daher an *Phthisis, Luftröhren- (Bronchial-)Katarrh, Lungenspitzen-Affektionen, Kehlkopfentzündung, Asthma, Athemnoth, Brustbeklemmung, Husten, Heiserkeit, Blut Husten* etc. etc. leidet, namentlich über derjenige, welcher den Keim zur *Lungenschwindsucht* in sich vermutet, verlange u. bereite sich den Absud dieses Kräuterthees, welcher echt in Packeten à 1 Gulden bei **Ernst Weidemann, Liebenburg a. Harz**, erhältlich ist. Brochuren mit ärztlichen Aeusserungen und Attesten gratis.

Výkaz ceny a jakosti strieborno-ocelovej kopy

„SV. ANTONA“

vďačne pošle hockomu zdarma

JOZEF SOHR

v

Somogy-Szille,

jediný rozposielateľ týchto kosi.

Urodzený Pane!

V minulom r. objednané kopy celkom vyhovely mojej žiadosti, myslím si ale, že i tých 15 toloročích ma uspokojí, a preto znovu prosím päť kusov kosi sv. Antona atď.

S účtou **Ján Nagy**
Karajpusta.

Urodzený Pán Jozef Sohr!

Čím skorej prosím 5 kusí (85 cm. dlh.) mi poslať, ale len z tých sv. Antona, lebo iné neprijmem.

S účtou

Fraňo Riger
Veľký Maros, 21. febr. 1897.

Veľmi Vážení Pane!

Poneváž počul som o známejšej jakosti vašich kosi svätého Antona, tedy i ja opovažujem sa objednať 5 kusov v zdlžke 90 cm. s doberkou čím skorej.

So zvláštnou účtou

Szédecsi L.
Ceglíd, 29. aug. r. 1897.

Ctený Pán Sohr!

Znovu s dôverou obracám sa k vám, poneváž mne poslaných

33 kosi sv. Antona celkom vyhovelo mojim požiadavkam. Očakávam, že i s tymito budem spokojný. Atď.

S Bohom

Štefo Mohoš
Svetlá-Studňa.

Ctený Pán Jozef Sohr!

Uvedomujem vás, že vami poslané kopy dobré sú, prosím mi ešte v nižšie naznačenom počte poslať, ale len kopy sv. Antona.

S účtou

Ondro Ilon
Bagota, 4. mája.

Urodzený Pane!

Prosím pána urodzeného, pošlite mi desať kusov kosi, také ale, jaké tie vľahnjšie byly.

S účtou

Martín Kertész
Kún félegyháza 17. mája r. 1897.

Ctený Pane!

Ja nižie podpísaný dakujem za poslané kopy, a je-li možné, prosím poslať mi ešte 10 kusov, abych vyhovet i priateľom, doposiaľ nemali žiadneho ponosu.

So zvláštnou účtou

Ondro Aitenthater
Budakes, 12. jan. r. 1897.

TLAČIAREN**SVÄTÉHO GERHARDA**

V BUDAPEŠTI, VIII. OKRES, PRÁTER-U. Č. 44.

úplne novovystrojená, katolícka tlačiareň
hejne opatrená, najväčšími francúzskymi
písmami, ktorá jakúkoľvek prácu, čo sa
tlačí tyka, od najjednoduchšej až do naj-
krásnejšej prijíma, a zato si ručí.

Zvlášť vyzýva pozornosť preveleb. knaz-
stva a obecných predstavenstiev na
úradné výtisky,

ktoré rýchlo, vkusne a čo najlacnejšie roz-
posiela.

OZNAMY

PRE NAŠE NOVINY VYLUČNE

LEN VYDAVATEL'STVO

„K R E Š T A N A“

PRIJÍMA.

Krestanský Kalendár ľudovej strany už vyšiel z tlače. Po slovensky. Cena 30 kr. ;
10 výtiskov 2 zl. 60 kr. ; 50 výtiskov 12 zl. ; 100 výtiskov 21 zl.